

TALE

Maj 2016

J.nr. 2016-2647

CAL

Tale til samråd den 19. maj 2016 i Ligestillingsudvalget om samrådsspørgsmål S-U

[Det talte ord gælder]

Samrådsspørgsmål S, stillet af Rasmus Horn Langhoff (S) og Kasper Roug (S)

Spørgsmålets ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for regeringens syn på vilkårene for kvindelige selvstændige og iværksættere, herunder barselsforhold og rettigheder for denne gruppe. Ankerkender ministeren i den forbindelse, at barsel kan være et forhold, der medvirker til at begrænse antallet af kvindelige selvstændige og iværksættere? Desuden bedes ministeren forholde sig til, om selvstændige og iværksættere bør have barselsvilkår, der kan stå mål med de forhold, der gør sig gældende på det øvrige arbejdsmarked?”

Samrådsspørgsmål T, stillet af Rasmus Horn Langhoff (S) og Kasper Roug (S)

Spørgsmålets ordlyd:

”Deler ministeren opfattelsen fra et flertal i Folketinget (oppositionen og Dansk Folkeparti) om, at tilbagerulningen af barselsudligningen for selvstændige bør erstattes af andre tiltag, der kan sikre selvstændige og iværksættere rimelige barselsvilkår? Desuden bedes ministeren redegøre for, hvordan ministeren har tænkt sig at imødekomme flertallets ønske, og i hvilket omfang folketingets partier kan forvente at blive involveret heri?”

Samrådsspørgsmål U, stillet af Rasmus Horn Langhoff (S) og Kasper Roug (S)

Spørgsmålets ordlyd:

”Ministeren bedes redegøre for omstændighederne omkring den tværministerielle arbejdsgruppe vedrørende kvindelige selvstændige og iværksættere, der ifølge ministeren selv er nedsat. I hvilket omfang har dette arbejde haft fokus på barselsforhold, og hvilke resultater forventer ministeren sig heraf?”

Besvarelse

Tak for spørgsmålene.

Jeg vil besvare spørgsmålene samlet.

Indledningsvist vil jeg dog gerne understrege – i lighed med mine tidligere besvarelser af lignende spørgsmål både ved samråd og skriftligt – at regeringens politik på området ikke har ændret sig, siden sidste gang vi drøftede sagen.

Det betyder også, at min vurdering af, hvorvidt en barselsudligningsordning overhovedet er det rigtige redskab, er den samme. Men det er ikke ens betydende med, at vi ikke har overvejet mulighederne for en ordning, men det viser sig bare gang på gang at være yderst problematisk at få en holdbar ordning stablet på benene.

Det vil jeg vende tilbage til i besvarelsen af spørgsmålene.

-o0o-

I samrådsspørgsmål S bliver jeg bedt om at redegøre for, regeringens syn på vilkårene for kvindelige selvstændige og iværksættere, herunder denne gruppes barselsforhold og rettigheder.

Derudover bliver jeg bedt om at forholde mig til, om barsel kan være et forhold, der medvirker til at begrænse antallet af kvindelige selvstændige og iværksættere, samt om selvstændige og iværksættere bør have barselsvilkår, der kan stå mål med de forhold, der gør sig gældende på det øvrige arbejdsmarked.

Som jeg tidligere har nævnt, har Danmark brug for flere private arbejdspladser. Det er en forudsætning for vores fælles velfærd og for den nære velfærd hos den enkelte familie.

Regeringen ønsker, at det skal være billigere og lettere at drive virksomhed i Danmark og arbejder for at skabe gode rammevilkår - også for iværksættere.

Regeringen er i gang med at udarbejde en iværksætterstrategi, der forventes lanceret i efteråret 2016.

I den forbindelse er der taget initiativ til dialog med en række iværksættere, herunder også kvindelige, for at få et billede af, hvilke udfordringer iværksættere og selvstændigt erhvervsdrivende står overfor, og hvilke løsninger de efterspørger.

-o0o-

Når man ser på barselsvilkårene for selvstændige og iværksættere, er der efter de gældende regler i barselsloven en række forhold, som understøtter, at det ikke skal komme personer til last, at de vælger at starte selvstændig virksomhed og samtidig stifte en familie.

Som bekendt har både lønmodtagere og selvstændige - og dermed altså også iværksættere - ret til de samme perioder med barselsdagpenge og forældreorlov.

Dog er der forskel på betingelserne og fleksibiliteten, som afspejler den grundlæggende forskel der er på at arbejde som lønmodtager, og det at være selvstændig.

Det gælder for eksempel i forhold til opfyldelse af et beskæftigelseskrav for at få ret til dagpenge, og indtægterne der lægges til grund for beregningen af dagpengene.

Forskellene ændrer dog ikke på, at både lønmodtagere og selvstændige maksimalt kan opnå ret til 4.180 kr. i barselsdagpenge pr. uge ved fuldt barselsfravær.

-o0o-

Det forhold, at man som selvstændig - og som iværksætter - kan få barselsdagpenge, er et centralt rammevilkår for at understøtte iværksættere. Og det er vigtigt for mig, at det er på plads.

Selvstændige skal have udøvet virksomhed i mindst 6 måneder inden for de sidste 12 måneder, og den seneste måned skal ligge umiddelbart forud for barselsorloven.

Har man været selvstændig i mindre end 6 måneder, tæller perioder, hvor man har arbejdet som lønmodtager forud for den selvstændige virksomhed, med, når beskæftigelseskravet opgøres.

Men arbejdet i en virksomhed kan ikke for alle selvstændige og iværksættere sættes i bero – kunder, netværk og markedet venter ikke nødvendigvis på, at man er tilbage igen.

Derfor er det også vigtigt for mig, at der er fleksibilitet for den enkelte familie, når der skal afholdes barsel.

I dag kan en selvstændig genoptage arbejdet under barselsorloven med op til halvdelen af den ugentlige arbejdstid før

barselsperioden, og samtidig modtage halve barselsdagpenge. Det muliggør, at der både kan passes kunder og afholdes barsel med barselsdagpenge.

-o0o-

Overordnet er det min overbevisning, at vi har et trygt fundament, som skaber god mulighed for, at selvstændige og iværksættere kan gå på barsel.

Når det er sagt, har jeg dog noteret mig, at der også kan angives andre grunde end barselsforhold til, at kvinder i mindre grad end mænd, vælger at blive selvstændige.

I artiklen »Mændene spæner fra kvindelige iværksættere«, som blev bragt i Avisen, den 29. marts 2016, og som efterfølgende dannede grundlag for et mundtligt § 20 spørgsmål i starten af april i år, peger en forsker på, at kvindernes stigende uddannelsesniveaue fører til færre kvindelige iværksættere.

Kvinder med en lang videregående uddannelse er ifølge forskeren mere tilbøjelige til at vælge at blive lønmodtagere end iværksættere.

Derudover fremhæver forskeren, at de brancher, som mange kvindelige iværksættere traditionelt har valgt – for eksempel detailhandel – i større grad end andre brancher risikerer at blive udkonkurreret af kædebutikker som for eksempel Bilka og Føtex.

Derudover ved vi, at et af de problemer, som mange iværksættere peger på som en udfordring ved barsel, er, at det er svært at være væk fra sin virksomhed og sine kunder.

Man risikerer, at kunder og kontakter søger andre steder hen, og at virksomhedens eksistensgrundlag forsvinder, mens man er på barsel.

De dilemmaer – som jeg medgiver, er helt reelle – løses efter min bedste overbevisning ikke ved en barselsudligningsordning.

-o0o-

Det leder mig hen til Samrådsspørgsmål T, hvor jeg bliver spurgt, om jeg deler et flertal i Folketingets opfattelse af, at tilbagerulningen af barselsudligningen for selvstændige bør erstattes af andre tiltag, der kan sikre selvstændige og iværksættere rimelige barselsvilkår. Ligesom bliver jeg bedt om at redegøre for, hvordan jeg har tænkt mig at imødekomme flertallets ønske, og i hvilket omfang folketingets partier kan forvente at blive involveret heri.

Som sagt, mener jeg, at de gældende regler giver selvstændige og iværksættere gode muligheder for at gå på barsel.

Men jeg hører, at der er efterspørgsel efter tiltag, der kan sikre selvstændige og iværksættere rimelige barselsvilkår.

Det stemmer i min optik godt overens med, at vilkårene for selvstændige og iværksættere ligger regeringen meget på sinde.

Regeringen ønsker vækst, og derfor ønsker vi også at give så gode rammevilkår som muligt for selvstændige og iværksættere.

-o0o-

Men det er kompliceret at finde en god og hensigtsmæssig løsning. For vi skaber ikke bedre vilkår for selvstændige i Danmark ved at pålægge over 200.000 mennesker en afgift

til en barselsudligningsordning for selvstændigt erhvervsdrivende.

Med fare for at gentage mig selv, så vil jeg minde om, at baggrunden for barselsudligningsordningerne for private arbejdsgivere er forankret i anti-diskriminationshensyn, som jeg ikke med min bedste vilje kan genfinde selvstændige imellem. Dette vender jeg tilbage til.

Derudover er jeg ikke enig i, at en barselsudligningsordning nødvendigvis giver mere tryghed for den selvstændige.

Den ordning, som den tidligere regering havde indført, var knyttet op på retten til barseldagpenge, som forudsætter en indtjening over en vis størrelse.

Den selvstændige, der på tidspunktet for sin egen barselsorlov derfor ikke har haft en høj nok indtjening, ville alligevel ikke kunne få glæde af ordningen, selvom om der skulle bidrages til ordningen.

Det var således tydeligt, at den tidligere regerings ordning ikke fungerede efter hensigten og ikke ville komme til det. Derfor afviklede regeringen den.

I overvejelserne om at målrette barselsudligningsordningen i efteråret 2015 viste beregninger, at kun ca. 45.000 i denne gruppe var selvstændige, som potentielt ville kunne få gavn af ordningen – nemlig dem, der tjente mere end de ca. 216.000 kr., som er kravet for at få udbetalt barseldagpenge og dermed ville kunne opnå kompensation fra ordningen i forbindelse med barsel.

Derudover er der et helt principielt problem med en barselsudligningsordning for selvstændige. Og det er selve formålet med en udligningsordning.

De barselsudligningsordninger vi har på det danske arbejdsmarked har til formål modvirke diskrimination af kvinder i forbindelse med ansættelse.

Arbejdsgivere, der har mange kvindelige ansatte, skal kompenseres yderligere for deres lønudgifter i forbindelse med barselsorlov. Og den kompensation skal arbejdsgivere, som primært beskæftiger mænd, være med til at betale.

Men man kan ikke overføre disse forhold til selvstændige. For der findes ikke diskrimination selvstændige imellem.

Det er ikke den enkelte selvstændige revisor eller tandlæge, der begrænser andres mulighed for at nedsætte sig som selvstændig eller bestemmer en iværksætters valg af branche.

Helt grundlæggende mener jeg ikke, at det er rimeligt at pålægge alle selvstændige en afgift, som skal finansiere en indkomstkompensation til en mindre gruppe selvstændige, når de holder barsel.

Den form for solidaritet eller medansvar kan man efter min bedste overbevisning ikke forlange af selvstændigt erhvervsdrivende.

-o0o-

Men vi er enige om, at der skal ses på, om og hvordan der kan skabes bedre rammevilkår for selvstændige og iværksættere, herunder også muligheden for at stifte familie.

Som jeg også har orienteret udvalget om i tidligere skriftlige besvarelser, er der igangsat et tværministerielt arbejde med henblik på at afdække mulighederne for at skabe bedre rammevilkår for selvstændige og iværksættere.

Der er tale om både komplekse og principielle overvejelser, og regeringens vurdering er fortsat, at der ikke findes nemme løsninger.

Men som jeg har tilkendegivet, forventer regeringen ikke at etablere en ny barselsudligningsordning for selvstændige, af de grunde jeg netop har fremført.

Regeringen kommer heller ikke til at etablere en frivillig forsikringsordning for selvstændige. Det vil stride mod det almindelige forsikringsprincip om, at man ikke kan forsikre sig mod såkaldt ”forudsigelige hændelser”.

-o0o-

Det fører mig videre til Samrådsspørgsmål U, hvor jeg bliver bedt om at redegøre for omstændighederne omkring den tværministerielle arbejdsgruppe vedrørende kvindelige selvstændige og iværksætter. Herunder i hvilket omfang arbejdet har haft fokus på barselsforhold, og hvilke resultater jeg forventer.

Også her har jeg svaret skriftligt, så jeg vil som sådan ikke sige noget nyt, men blot endnu engang slå fast, at regeringen ikke har nedsat et udvalg eller en arbejdsgruppe vedrørende kvindelige selvstændige og iværksættere.

Der er et tværministerielt arbejde, som blev besluttet i forbindelse med folketingsbehandlingen af regeringens lovforslag om at afvikle barselsudligningsordningen for selvstændige.

Formålet med det tværministerielle arbejde er at afdække om og hvordan rammevilkårene også for kvindelige iværksættere kan forbedres på en hensigtsmæssig måde.

Jeg kan ikke på nuværende tidspunkt sige noget om det forventede resultat af det tværministerielle arbejde.

Tak for ordet.